

EMLÉKEIM A PÁLYÁRÓL

Dr. Szmodits László

„Az eleven emberi erők a történelem mozgatórugói!” Johann Gottfried Herder német író és filozófus szállóigéjéből következik: az életünkben elmaradhatatlan cselekedet a visszapillantás. Budapesten születtem 1948. augusztus 20-án mérnökcsaládban. A természettudományos érdeklődésem révén nem a családi hagyományt követtem, hanem előbb a vegyész szakra jelentkeztem. Azonban nem sikerült bejutnom, mert háromszoros túljelentkezés volt harmincöt helyre. Nem bántam meg a váltást, mert a gyógyszerészet műveléséhez is kémiai ismeretekre van szükség. Ezért előbb a Richter Gedeon Gyógyszergyárban megtanultam a gyógyszer-alapanyaggyártás alapkövetelményeit. Ez szakmailag nagyon előnyös volt arra, a tanulás mellett kapcsolatba kerültem a munka világával és a munkás-emberekkel. Ekkor elolvastam dr. Kempler Kurt „A gyógyszerek története” művét. A gyógyszerészkar tanulmányait 1968-ban kezdtem meg. Az egyetemen nagyon megragadott dr. Halmai János egyetemi tanár kiváló gyógyszerésztörténeti előadásai. 1972-ben államvizsgás gyakorlatomat a budapesti Oktogon műemlékpatikában töltöttem. Akkor az officina képén, Aesculapius és Hygieia alakjait látva elgondolkoztam azon, jó lenne ezt a szép területet művelni. Amikor 1973. február 13-án elnyertem a gyógyszerészi oklevelet, a Gyógyszertári Központ személyzeti osztályának a vezetője a saját hatáskörében jól megérezte, hogy hová küldjön. Csodák csodája: a budapesti Józsefvárosi rendelőintézet közforgalmú gyógyszertárában a váltótársam volt a neves gyógyszerésztörténész, dr. Táplányi Endre. Ő vezetett be a munka mellett a gyógyszerellátás kémiai vonatkozásaiba, sőt még a saját hobbijába, a pirotechnikába is. De a szabad időnkben gyakran együtt kutattunk az Ernyey és az Országos Széchényi Könyvtárban. A könyvtárak megismerése hosszabb tanuló időszakot jelentett számomra. Így kerültem kapcsolatba dr. Hegedűs Lajos és dr. Zboray Bertalan gyógyszerésztörténészekkel. Nagyon sokat tanultam tőlük. 1980-ban a munkahelyem közelébe, a Mátyás térre költözött az Ernyey Könyvtár. A helyzeti előnyöm révén akkor sok közleményem jelent meg a szaklapokban. Hosszú évek után már tisztában voltam azzal, hogy a neves tanítómestereim munkásságát nekem kell majd tovább vinnem. Azt is megállapítottam, hogy milyen hiányos a könyvtárakban a gyógyszerészekről a nyilvántartás. Előbb egy több száz személyes bibliográfiai adattárat készítettem el. De ehhez pedig életrajzokat is kellett írnom. Több éves munkával elkészült el az életrajzos adattár. Így írtam meg a több mint 340 személyes részletes Magyar Gyógyszerész Pantheont. Ez még várja az internetes elhelyezést. Mellette elkészült egy ennél nagyobb internetes lexikon-anyag „Neves magyar gyógyszerészek” címmel. Ez a gyógyszerésztörténeti honlapon már régóta olvasható. Életrajzos összeállításom az évente megjelenő „Anno” cikksorozat az adott év gyógyszerészi évfordulóiról. Nagyon sok olyan megemlékező cikkem

jelent meg, akikről a haláluk óta még semmit sem publikáltak. Több neves gyógyszerész kiválóságról írtam részletesebb életrajzot, így dr. Dávid Lajos gyógyszerész egyetemi tanárról.

Két könyvem jelent meg: az első egy gyógyszerészi kegyeleti adattár. Ez 2003-ban jelent meg, hogy a Nemzeti Kegyeleti Bizottság kezében legyen egy adatbázis arról, kiknek a sírjait kell védetté tenni. Ez fáradságos munka volt, mert számos vidéki temetőben, Soprontól Szegedig, Péctől Balassagyarmatig megfordultam. - A második kötetet a saját elhatározásomra állítottam össze dr. Dobson Szabolccsal: „A magyar zsidóság és a gyógyszerészet 1945-ig” címmel. Van még egy könyvrészletem: Pillich Ferenc gyógyszerész és fiáról írtam tanulmányt 2014-ben „A Dél-Dunántúl neves gyógyszerészei” című kötetben.

Az életrajzkutatás mellett jelentős a gyógyszeréztörténeti munkásságom. Több ritkán használt gyógyszerféléseég történetét dolgoztam fel gyógyszeréztörténeti vonatkozásban. Újszerű területet is választottam. Már régebben javasoltam, hogy mindenki kutassa fel vagy a munkahelye, vagy a lakása közelében lévő gyógyszertár múltját. Régebben megjelentek a budapesti ferencvárosi Angyal és a Jó Pásztor patika múltjáról szóló közleményeim. Már feldolgoztam a budapesti IX., és a XIV. kerület gyógyszeréztörténetét. Ez a sorozat folytatódni fog majd. Ehhez kapcsolódott egy hobbim. Nagyon szeretek utazni, világot látni, így a külföldi műemlék-patikákat is felkeresni. Ugyanakkor természetkedvelő vagyok. Számos nemzeti park arborétumában fordultam meg. Amíg anyagilag is vállalni tudom, gyakran modern külföldi tankönyvekkel jöttem haza. Mindezek a szakmai tudásom szinten tartását szolgálják. A modern tudománnyal azért kell lépést kell tartani, hogy a régi gyógyszereket, drogokat helyesen értékeljük napjainkban.

Idén, a Pécsi Egyetem alapításának a 650. évfordulóján Nendtvich Tamás és Baranyai Aurél egészségmegőrző szerepéről tartottam előadást a Pécsen. Az Egeri Gyógyszeréztörténeti Nyári Egyetemen pedig az alkalmazott gyógyszerészek érdekvédelmi mozgalmáról értekeztem. Orvostörténeti cikket is írtam Diósszilágyi Sámuel makói főorvos életéről és az Orvosi intelmek c. könyvéről.

Mellette még családtörténeti kutatásokat is végeztem. A család oldalágában hat gyógyszerész működött. Ma már csak egy kolléganő él rajtam kívül. Az építésmérnök apám hobbija volt a filozófiatörténet, nekem pedig a tudománytörténet az utazásokon kívül.

Az utóbbi húsz évben már én voltam az egyetlen budapesti gyógyszerész, aki még rendszeresen kutat az Ernyey József Gyógyszeréztörténeti Könyvtárban. Az időnkénti fárasztó napi munka után felüdülést jelentett számomra a munkahelyem közelében lévő könyvtárban az olvasás és a kutatás. Sőt, hazaérve soha nem tettem le úgy a táskámat, hogy már nem érdekel tudomány. A több évtizedes munkásságomat mintegy 160 közlemény jelzi. Soha sem a siker vezérelt a tevékenységemben, hanem a szorgalom és az értékmentés. A gyógyszerészi pályám nagyon tanulságos számomra, mert gyakran emlékezem vissza a betegekre és a pozitív történésekre. A gyógyszerészet legősibb munkakörében, a

gyógyszerkészítésben vettem részt a pályámon több mint 41 évig. Ma is ápolom a pályám alatt működött valamennyi neves elhunyt gyógyszerész történész emlékét. Amíg élek, természetes módon továbbra is teszek a gyógyszerésztörténet előbbre viteléért. A következő idézet vezérli ma is a munkámat:

„A múlt az emberi szellem kitörölhetetlen közege, mint a jövő. Aki a múltat építi, az a jövőnek is dolgozik!” (Csoóri Sándor).